

Віталій Борецький

студент 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Науковий керівник: **Фугело П.М.**,

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування,

Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ “КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ” ТА “ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ”

В практиці до цих пір існує плутанина між двома поняттями: кредитоспроможність і платоспроможність. Між тим, вони зовсім не ідентичні.

Розглянемо основні визначення кредитоспроможності (табл. 1.).

Таблиця 1

Науковий підхід до визначення суті поняття „кредитоспроможність”

Автор	Визначення
В.В. Галасюк, В.В. Галасюк	Кредитоспроможність – це спроможність позичальника за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися зі своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності [1].
Лагутін В.Д.	Кредитоспроможність – це спроможність позичальника повністю і своєчасно розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями [2].
Лахтіонова Л.А	Кредитоспроможність – це такий фінансовий стан підприємства, який дає змогу отримати кредит і своєчасно повернути його [3].
Положення НБУ №23 від 25.01.2012 року	Кредитоспроможність – наявність у боржника (контрагента банку) передумов для проведення кредитної операції і його спроможність повернути борг у повному обсязі та в

	обумовлені договором строки [4].
Хрестинін В.В.	Кредитоспроможність – це фінансово-господарський стан, який дає упевненість в ефективному використанні позикових засобів, здатності і готовності позичальника повернути кредит відповідно до умов кредитного договору [5].

Ми притримуємось підходу Віктора і Валерія Галасюків, які констатують, що *кредитоспроможність* – це спроможність позичальника за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися зі своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності.

По-перше, все ж таки етимологія терміна „кредитоспроможність” не випадкова і тому кредитоспроможність необхідно визначати насамперед як спроможність.

По-друге, потрібно вказувати особу, про спроможність якої зазначається та в ролі якої найкраще розуміти позичальника.

По-третє, кредитора цікавить не тільки здатність позичальника повернути кредит, а й проценти за ним. Тому слід визначати кредитоспроможність як спроможність позичальника розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями, що включає і основну суму боргу, і проценти.

По-четверте, для банку є суттєвим не тільки спроможність позичальника розрахуватися за своїми зобов'язаннями, а і спроможність це робити своєчасно (тобто у визначений кредитною угодою термін) і в повному обсязі.

По-п'яте, кредитора цікавить не тільки спроможність позичальника повернути борг і проценти, а і його бажання це зробити [6].

Що ж до поняття "платоспроможність підприємства" можна виділити такі основні положення, які характеризують його як економічну категорію.

По-перше, платоспроможність є складним і багатофакторним поняттям, яке, з одного боку, обумовлюється економічним середовищем діяльності

підприємства, а також результатами його функціонування, з іншого - визначає їх.

По-друге, платоспроможність не слід ототожнювати лише з можливістю повернення боргів, вона передбачає можливість здійснення усіх платіжних потреб, які необхідні для нормального процесу господарської діяльності.

По-третє, стан платоспроможності обумовлюється наявним розміром грошових активів, але не обмежується ним. Виконання платіжних зобов'язань та потреб може здійснюватись за рахунок не тільки власних, але й позикових коштів за умови, що підприємство має потенційні можливості обслуговування та повернення позикових коштів.

По-четверте, платоспроможність розглядається не як статична характеристика. Найбільшу цінність має динамічна платоспроможність, тобто наявність протягом усього періоду, що досліджується.

Проведений аналіз дозволяє нам сформулювати таку уточнену та доповнену дефініцію досліджуваного поняття: *платоспроможність* – здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання й забезпечувати погашення довгострокових зобов'язань, в частині, що стануть короткостроковими в наступному звітному періоді, у повному обсязі й у визначений термін за рахунок наявних та отриманих від реалізації активів грошових коштів за умови збереження безперервності виробничої діяльності.

В таблиці 2 наведено відмінності між поняттями “кредитоспроможність” та “платоспроможність”.

Таблиця 2

Відмінність між поняттями “кредитоспроможність” та платоспроможність”

Кредитоспроможність	Платоспроможність
Вужче за поняття “платоспроможність”	Містить у собі поняття «кредитоспроможність»
Прогнозує платоспроможність	Фіксує неплатежі за попередній

підприємства на строк кредиту	період або на певну дату
Характеризує можливість погашення частини загального боргу, а саме кредитної заборгованості	Характеризує здатність і можливість погасити всі види заборгованості
Джерела погашення: виручка від реалізації продукції; виручка від реалізації майна, що забезпечує кредит; гарантія іншого банку або підприємства; страхове відшкодування	Джерела погашення: виручка від реалізації продукції; виручка від реалізації майна підприємства.

Отже, «платоспроможність» є більш ширшим поняттям, в яке на правах елемента входить поняття «кредитоспроможність».

Список використаних джерел

1. Галасюк В. В. Оцінка кредитоспроможності позичальника: що оцінюємо? [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://galasyuk.com.ua/downloads/publications/credit1.pdf2>.
2. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. / В. Д. Лагутін. – (3-тє вид., перероб. і доп). – К.: Знання, 2002. – 215 с.
3. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: навч. посібник / Л. А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2003. – 452 с.
4. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: від 25.01.2012р. №23 / Правління НБУ. Постанова // <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Хрестинин В. В. Финансовое состояние как фактор кредитоспособности предприятия: Вестник Московского университета / В.В. Хрестинин // Экономика, 2006. – №6. – 50 с.
6. Виговський В. Г. Визначення кредитоспроможності в економічній літературі: оцінка підходів / В. Г. Виговський // Вісник ЖДТУ. –2013.– № 2 (64).– С. 206-212.